

HÁROM PLATÁNLEVÉL A FÖLDÖN

Ez a barna levél
Olyan nagy kerek, ni
Belé lehetne a
Szivemet temetni.

Még nagyobb a másik
Szinarany a bőre
Lehetne egy néger
Király legyezője.

Hát ez a harmadik
Ebből varrhatnának
Egy pár piros cipőt
Egy szegény leánynak.

Ünnep, 1935. január 5.

(Urbán László gyűjtése. A versek kötetben nem jelentek meg.)

Kornis Mihály

A NAPKÖNYV VÉGE (XI)

***Télapó, gyere már!
Kis házunk ideváár!
Tőled senki se fél,
Fagyban lángol a vér!***

Tele az orrom krampuszvörösen csillogó karácsonyillattal!
Micsoda karácsonyaink voltak! Egy úgynevezett negyedik emeleti boldogság, libatö-
pörtüszag, elmázolt csókok, lázas kiabálás, „azt én adtam! azt meg én! várj, bontsuk
ki együtt, ne zokogj!” S az utcák zavart csöndje is előtte. Az a kihalt város! Valami
megrebbent alkonytájt. Hallottam a szárnyak suhogását! – – – „Ti Erzsivel maradjatok
a gyerekszobában, bármelyik pillanatban becsöngethet! Még nem kész a rakott pala-
csinta se, anyád addig cvider. Megint késvé engedte el a munkahelye!” – – – És egy-két
szaloncukrot mindjárt gyertyagyújtás után lerángattatok a fáról, reszkető kézzel ki-
csomagoltátok az ezüstruhájából, hogy a szájamba gyömöszöljétek, vacsora előtt, „leg-
alább egyszer az évben kapjon meg ez a gyerek mindent!” – – – S a pillekönnyű reg-

gelek az ágyban! Átbotorkáltam hozzátok hajnalban, még félálomban, de már karomban az összes karácsonyi kinccsel, nézzük meg újból, mi mindent kaptam, hogy néztek meg velem a képeket, ám közétek bújva, a családi jó pocakmelegben menten tovább aludtam elégedetten, a fejemre boruló könyvhalom alatt: ó, a Három testőr, a Csutak, a Szigetkék! Na és az Aszlányik! Meg az Erich Kästner!

A Verne Gyulák!

NEKTEK AKAROM MEGÍRNI A KUTYÁT!

Csak mint egy ajándékot! Megmondom, hogy idén nem menekülünk el itthonról, mert nem lehet gyerekünk, épp ellenkezőleg, akkora karácsonyt csapunk, hogy a hetedik mennyszágba felhallatszik! Reggel először is nagy rendet rakunk, utána Manyi megtisztítja a halat, és előkészíti a rakott palacsintát, ahogy Te szereted, majd olyanra csinálja, megtaláltam Anya receptjét a múltkor, de főzés közben is nyugodtan belekóstolhatsz, én meg leszaladok a Blahára egy mennyezetig érő fáért, szuszogva felhozom, és belenyeselem a régi alumíniumtartóba, ami még töletek maradt ránk, de kalapálni fog a szívem egyre hevesebben, ahogy a nappalit előnti a karácsony kora délutánok ólomsápadt fénye, akárha visszafojtaná a lélegzetét egy Isten! meg a vén bútorok izgatott nyökörgése is ilyenkor! Szókdécselve kirohanok édes szeretőmhöz a konyhába, gyere be, nézd meg a fát, jó-e, kicsit gyere be! ő érti ezt, és rohan fakanállal, máris ámuldozik, hogy milyen ügyes vagy te! de milyen szépen áll, mekkora hatalmas! gyere, terítsünk meg – és megterítünk! együtt nyitjuk ki a nagyszalt a hallban, és leborítjuk a pompázatos virágokkal hímzett barokk nagyabrosszal, ami az angol királynővel rokon feleségem büszke kelengyéje, bizony ám! évszázadokig használni se merték, de hát ma ti jöttök, az ő papája is jön! mindenki meg lesz híva! érezték jól magatokat! és nevetünk, és felrakjuk a zsidó porcelánt is, meg a nagytalpas, hártavékony falú kristálypoharakat a borleveshez, de el ne törd! te jó ég, odaég a csokialpom! Manyi sikoltva a konyhába száguld, gyorsan kever-kavar, én is beszököm az íróasztalomhoz keverni-kavarni, megírom a naplóm, nyomtatok, sorról sorra ellenőrzöm a Kutyát – *de megvan...*

Az est leszáll.

Megfürdünk, ünneplőbe öltözünk hallgatagon.

A gyerekünkre fogunk gondolni, aki nincs. Valami nőgyógyász miatt. Meg én is elszórakoztam, elcigiztem, kikapartattam a lányokkal, nem egyszer–nem kétszer... Tükör előtt lökdösődünk, kefével a kézben, elég némán, a szomszédból átszüremlik a nácitévé öblögő zaja, „*én tettem*”, de Manyi pofon legyint, mivel ő olvas bennem, „mufurcpeti, még nincs készen a fa”, és a hátamba bújva forrón, a régi gyerekszobai szekrényemhez taszigál, sóhajtozva a karomba pakolja a díszek dobozkáit – annak idején nem is nyúlhattam hozzá! Újra zsiszeg a fejem teteje, mint délután.

Jön a Karácsony!

Jönnek a játékok, a sok kis csengettyű a fára, a kajla gyertyacsonkok, akik kiskori szülinapi zsúrjaimon is szolgáltak már, és az aranyfestékekkel kipingált diók! meg a vén ezüstlamék, a színes üveggömbök! sörényes-ősz angyalhajak, Manyi hozományából pedig a Pöttyös Gomba és a Kismadár! Ezeket most mind feltesszük a fára, a legtetejébe a zsidó Jézuska betlehemi szalmacsillagát, amit az Erzszi varrt még; föl, oda a csúcsra, a hülyék csúcsára!

Veszek szaloncukrot is, olyan cakkos maslist!

Ragyog a lakás.

Ide lesztek híva mindahányan! – – – Máris itt vagytok! – – – A konyhában hűl a jó kis borleves! – – – Nyolckor majd megfogjuk egymás kezét, leoltjuk az összes vilányokat, karunkba vesszük a buta cicákat, ők gyújthatják meg a gyertyákat a fán, mi a nevetekben egy-egy csillagszórót

halkan elénekeljük a Mennyből az angyalt
és

miután Manyitól megkaptam a Gould–Bach CD-t

ő meg tőlem a lejátszót hozzá

a cicák pedig a türkiz csörgő labdát – hej! sebesen hajtják! –

előveszem az ingembe rejtett írást

és felolvasom

Nektek

a Kuttyát:

egy elveszett kutya történetét!

Aki már feladta.

Mikor megmenekült.

Valaki megmentette.

Kicsoda.

Kit?

„Szóval te vagy az.”

Kipattant az ágyból.

Valami derengett.

De hisz akkor megvan a következő hónapom is!

A munkám.

Idén én leszek a Télapó.

Valami derengett az elsötétítő függöny két oldalán. Előkandikált, mint anyám sírboltja alól a borostyán. Nem olyan bonyolult: egy gyáva kutya lesz a főszereplő, aki nem mer a szargödörből kiugrani. Mert azt szeretné, ha valaki leugrana érte! Vegye karjába őt a Nagyisten! Ez a heppje. De csak én jövök arra, Hamlet, a zsidrák, ki egy idő óta (bár nem tudom, miért) elvesztettem minden kedvemet, s felhagytam minden szokott gyakorlatimmal, és, igazán, oly nehéz hangulatba estem, hogy...

„Már nem is üvöltöttél!

Feladtad, fiam.

Ide kellett jönnöm, hogy ugass!”

...Ám addig vakkantgattam, herregtem és vackolódtam, hogy a végén csak kiráncigált! Habár nem ő maga... Hogy is van ez? Mert még más is kellett hozzá, de Te másokat is küldtél! Mivel sokan kellett, hát sokan és sokféleképpen foglalkoztak velem, és látszólag hiába, ám végül mégiscsak úgy alakult, hogy...

„Szeretlek.”

Mondta Tábor.

Ebbe beledöbbsent, mint már Jákob is.

Ott állt kövéren, öregén, egy szál semmiben a széttúrt, hajnali ágya előtt, ebben a mínuszban aztán különösen töpörödött tökkel, de a vére lángolt, és még egyszer kimondta, csakazértis megismételte, ámbár halottfehéren, kialvatlanul:

Szeretlek.

Nem, ez rosszabb – de hisz én fulig szerelmes vagyok beléd! És mióta. Amikor még csak a sörhabot nyaltam a krigli tetejéről a Bristol teraszán, az anyám ölében sikongva, a blúza brossán táncoló napsugaraktól támadt jókedvemben, vagy a kezeimet nézegettem a nyitott ablakunk elé húzott rácsos ágyban, és Te jöttél, áradtál a nagy világosságban, meg a nyálban, amit a tenyeremről ittam vissza az okos nyelvemmel, döbbsenten tűnődve – hát már akkor is! És a tanácsi óvoda kertjében is! Takaró alól lestelek ősz eleji csendespihenőkön, ahogy térfereg tél a lombok között, egy szomorú kis semmi, mintha a pokrócom tapiznám, tyhajjajaj, mindenütt ott voltál, a fonnyadt akácfaikon, a reménytelen, bádogszürke égen... Meg örökké a bújócskázások! Mikor a másik szobában sose talállak, de tovább rohanok, de a hallunkban se vagy, holott egyre hívsz, csak hívsz! csalogatsz dünyögve, benézek még a szekrények alá is, sorban ki rángatom a komódfiókokat – és csak a csönd van a ruhák alá gyűrve...

Hol vagy?

Nem tudom.

Az benne a jó! Mint a lendkerekes autóm csihh-csihh! dzumm dzummja, a felszikkázva tekergő kigyótojások! a Barlang mozi falán a titokzatos akváriumfények! a küszöb előtti napsütésben ugráló porszemek! Néha valamely alkonyati fénygőz, Uramisten! Az ötvenhatos romjaid is az Úllói úton, azok a leszakadt emeletetek... Ahogy ott leszakadtál! A titkaid. A föld alatti életünk. A Sátán. A halálunk. Mint vulkán fortyog a szívemben a bűnvágy! Mégis kívánlak, őrjögve kívánlak. Te vagy a legszebb lány a faluban. Mindenki tudja. De hát az emberek félnek. Én nem, mert akarlak, egyszer mindenáron meg akarlak kapni, annyira elvetemültem, hogy már kiskoromban utánad vettem magamat kapsiból, ide figyelj, és emlékszem rád végig, mint egy álomban a jóra! Utánad járok, mióta járnai tudok. És ahogy a szüleimet kiválasztanám egy mirriádból, ugyanúgy Téged. Aki ad, de ne tudjam, és úgy ölel, hogy erősen fájjon. Sose csókolsz vissza, míg nézem a szemed. És akkor keresel meg, mikor már elveszttem, és azt szereted, hogy ha ég a házam, ha fárad magom, a karom, az írói erőm! Szédítesz örökké, mint ág végén ülő verebet a szél.

Imádom.

Ó, Isten! – – –

Szólj már valamit.

De az Isten nem szólt.

Tábor pedig a rokonsága körében állt, bizalmasan karon fogva őket, meghatottan a hihetetlen kegytől, hogy biztos benne, mindeközben az Isten előtt áll, Veled beszél, a Felfoghatatlannal és Rettenetessel, és még udvarolni is mer neki, bárha ostobán eltúlzott mersszel, ami a hibája, de a Mindenható ezt is tudja, és megbocsátja tán. „Ez egy kisfiú, aki már megöregedett, de azt hiszi, hogy még mindig az Operettszínházban ül, a zsöllye huszonegyben, és Bóni grófot utánozza, aki az ideálja, minthogy szintén szemil. Táncolni szeretne a primadonnával!”

*Mihelyt a lány,
a kis zsvány, a táncra hív,
mi nyomban táncoluuunk!*

Szólíts meg, most az egyszer!

Mondjuk egy nagy belső hangként, az is elég volna. Itt vannak a szüleim. A kedvükért. Elbűszkélkednének vele odafönn, hogy épp itt voltak, amikor Te is itt voltál, és szerelmet vallottam. „A mi fiunkkal egyszer még beszélgetett is! Mikor a nagyregény megszületett az Ő nagy fejében...”

Ezt se kellett volna mondania.

A szüleit váratlan nem érezte maga mellett.

Álldogált hülyén és tanácstalan. Talpával vakargatta a vádliját. Még élvezte ugyan a tüzet, az évtizedekre szóló munkaterv szikrája keltette borzongást önző bensejében, de a szülei már elengedték a karját.

Észrevétlen a semmibe rebbentek.

A szerelmemet akarom megírni, nem érted? A találkozásainkat, a bonyodalmas Történetünket, aminek a Kutyaörténet csak előhangja, az invokáció. De hogy mi a kezdetektől miket műveltünk egymással! A szörnyűségeid meg a hülyeségem, a közös tréfák, ez a gyors élet, a mindig más napok, és a csajok...

Ahogy beléd zúgtam! – – –

Megírlak, hallod?

Történetünk Hóse, én világgá kiáltlak!

Hátralévő életemben nem is csinállok mást! – – –

Nem izgat?

Hát egy cseppet se izgat?!

Megírom a Könyvet, pont amit kértél mindig, tudod az álmom, a tekervényes kazamatám, és végre Morelléknak is megadjuk, amivel tartozunk, tizenhét kötetben, mint a Proust, vagy amíg meg nem ölnék!

Szeretnélek megdicsőíteni.

Akarod?

Nem akarod?

Szólj már!

Isten nem szólt semmit.

„Talán hallott már ilyesmiket.”

Tábor csücsöri csókokat cuppantott a pusztá légbé.

„Micsoda pojáca vagyok, hihetetlen. Mindegy, megírom ezt is”, motyogta magában, majdnem csalódottan, miközben a papucsát kereste, mert azért boldog volt, „most nem is kell megírni a Kádárt!”, de továbbra se találta a papucsát, „viszont a Mű meglesz, mert ezt megcsinálom, akkor is, ha nem állsz szóba velem, olyan jó, hogy itt voltál, hogy itt voltatok, máskor se kéne aludnom éjszaka, az ember átalussza a fele életét, bárha nem kellett volna elbohóckodni a végét, de lerántott az önzés a mély koszba, ami a formám, viszont azt mondjátok meg még, édeseim, most miért nem fekszem be az ágyba, hiszen kész vagyok, de valamit akarok még, jellemző, nem a papucsom, mit, asszociáljunk!”

Megállt a függönyei alól szivárgó virradat félhomályában, a szobája közepén.

Látod, így megy ez.

Fáradt volt.

A világon semmi nem jutott az eszébe. Csak a farka ágaskodott. Picit.

„Oda akarok bújni a feleségemhez!”

S amig rohant, és feltépte az ajtót, mint Pán kürtje rivallt a szívében, „a nagy Isten él! a nagy Isten jól van!”, és csaknem hasra esett a szőnyeg felkunkorodó sarkában, míg a fűtetlen nagyszoba felesége szobája felé eső ajtaján is átverekedte magát, be a verőfényben álló nappali boldog közepére, amelynek sarkában, a hitvesi ágyon, Sasiám hevert pucéron, hanyatt a paplanján. Reggel volt, reggel volt! Ő lustán ébredett épp, nyújtózott felhős szemmel, de reám ragyogó, álmos mosolya aranykoszorújában a két karját is kitérte felém, amint meglátott: „miért nem jöttél eddig, mufurc-petikém?” Rávettem magam, mint Daphnéra a farkasfejű Apollón! Ragadozva csókoltam, haraptam, ahol értem, ő meg rúgkapált és nevetve kiabált valamit, de hát nem érdekelt, „megvan!”, hörögtem a húsa gazdag hegy-völgyeibe, „megvan! karácsonyra gyerekünk is lesz, meglátod, ma éjszaka fogant, egy szemet se aludtam, most jön a Valaki, meglátod, jön az én Fiam!”, és csak sokára értettem meg, hogy valamit mutogat alólam, ami nagyon fontos, mert nekem is akarja mutatni, az ágy melletti ablak felé integet egyre: „Nézz ki, te bolond, csak egy pillanatra nézz ki! Olyan gyönyörű!...” Végül odakaptam a fejem, a mellébe kapaszkodva, türelmetlenül.

Akkor láttam: szakad a hó az égből.

Luca Anna

AZ ÉJSZAKA KUTYÁI

Elengedjük az éjszaka kutyáit,
Pórázaik a fekete fűvön
csapkodva kanyarognak utánuk:
Pengeélen fenőszíj csattogása.

ZIVATAR

Nem óhajtom az érdes görcsöket:
érintés nélkül nem óhajtom az ízük.
Zuhogó botütéseivel
szakadó zivatart akarok.